

[Harald Nielsen.]

der skulle være fuldstændig lige vilkår med de bestående partier. Nej, først må det nye parti anmeldes med 10 000 underskrifter, en bestemmelse, der går uændret over i det foreliggende valglovsforslag, og dernæst skal partiet, for at få del i tillægsmandaterne, i eet af de tre hovedområder samle sig mindst lige så mange stemmer, som der i området i gennemsnit skal til et mandat, noget, de radikale har foreslået skærpet til gennemsnittet pr. kredsmandat i området, altså et noget større tal end gennemsnittet pr. mandat, idet i sidstnævnte tilfælde også tillægsmandaterne regnes med. Enhver vil forstå, at et nyt parti, der har sine stemmer så temmelig jævnt fordelt, meget let — også efter den gældende valglov — kan komme ud for i hele landet at samle omkring 40 000 stemmer uden at opnå noget mandat. Nu sætter man grænsen ved 60 000 — ved særlig heldig fordeling kan det blive billigere, 50 000 eller deromkring —, og det er ikke nogen særlig stor skærpelse, når man betænker, at der bliver flere vælgere, når en lavere valgrets-alder gennemføres, og at den nye valglov gør det lettere for små partier at vinde kredsmandater. Når man iøvrigt er enig om, at der skal sættes en grænse, sådan som venstre, konservative, socialdemokrater og radikale er det, kan man naturligvis strides om, hvor grænsen skal gå, men der er ingen baggrund for nogen større forargelse, når man iøvrigt er enig om selve princippet.

Men lad nu det hvile og lad os komme til selve sagens realitet, som er alvorlig nok. I den drøftelse, der har været, synes det næsten, som om det eneste fornødne er at få en rigsdag, hvori alle anskuelser er repræsenteret, endskønt noget sådant er en utopi, for så skulle praktisk talt alle landets borgere sidde på rigsdagen. Man synes ligefrem at mene, at det vigtigste ved rigsdagen er diskussionen, og at i denne må ingen røst savnes, men det er efter min mening helt forkert; det vigtigste ved rigsdagen er, at den kan arbejde, at den med fornøden fasthed og konsekvens kan træffe de beslutninger, som tiden og forholdene kræver. Derfor er det vigtigste ved valgmåden at

udforme den således, at en arbejdsdygtig rigsdag bliver resultatet. Sådan handler vi da også i et demokratisk samfund på alle andre felter. Når en forening vælger bestyrelse, sker det ved simpelt flertalsvalg og på særdeles demokratisk vis, og ingen drømmer om at indføre forholdstalsvalg, for det er jo ikke en diskussionsklub, man skal vælge, men en forsamling, der kan udrette et praktisk stykke arbejde i medlemmernes interesse. Ved kommunalvalgene bruger vi nok forholdstalsvalg, men vi anvender den D'Hondtske metode, der er ret hårdhændet overfor de mindre vælgergrupper. Man skal nok i almindelighed have en 6—10 pct. af stemmerne ved et kommunalvalg for at kunne blive repræsenteret, men jeg har da aldrig hørt nogen løfte en røst om at ændre dette, så det blev lettere for de små partier at komme ind. Nej, man ved også her, at det er det praktiske arbejde, det gælder, nok så meget som diskussionen.

Men sådan er det da også efter min anskuelse med rigsdagen; den skal nok være en forsamling, hvor folkets røst lyder, og hvor forskellige anskuelser kommer til orde, men det er dog arbejdet i folkestyrets tjeneste, det først og fremmest gælder, og derfor er det yderst farligt, også for folkestyret, hvis en vidtdreven partisplittelse, fremkaldt af en uheldig valgordning, lammer folkerepresentationens handlekraft. Det har vi også pligt til at tænke på, når vi laver valglov, men den pligt synes adskillige at tage temmelig let. De synes at mene, at alt er godt, når man laver det således, at selv den mindste politiske døgnflue let og bekvemt og uden større hindringer kan svirre ind på rigsdagen og der holde taler og bringe forvirring og forstyrrelse i arbejdet og vanskeliggøre dannelsen af et beslutningsdygtigt flertal.

Jeg kan heller ikke anerkende den tanke, at når en bevægelse ikke pr. omgående, selv når tilslutningen er ganske lille, kan få adgang til rigsdagens talerstol, så er bevægelsen dødsdømt. Det har intet på sig. Hvor vi har demokrati, d. v. s. ytringsfrihed, foreningsfrihed o. s. v., har enhver